

Topografiske oplysninger

Det følgende register er tænkt som en hjælp til lokalhistorisk interesserede, der ønsker at gå videre på egen hånd med den optiske telegrafi. Registeret oplyser, hvilke stationer, der lå på de forskellige linjer, og hvilken viden, vi har om de enkelte stationer (ansatte personer, kilder osv.). Registeret er, navnlig med hensyn til placeringerne af de enkelte stationer, blevet til ved hjælp af oplysninger fra en lang række lokalarkiver, som vi gerne vil takke for deres velvillige bidrag. Det er desværre meget vekslende, hvad vi ved om de enkelte telegrafstationer. Mens Kysttelegrafens langs Øresund fx er rimelig velbeskrevet, er det uhyre lidt, vi ved om Den nørrejske Telegraf. Det topografiske register vil imidlertid løbende blive opdateret på denne side.

Kysttelegrafens 1801-1802; 1807-1814

Kysttelegrafens er beskrevet i en udmærket artikel af Erik Housted: "Øresundstelegrafens", i: *Folk og minder fra Nordsjælland*, årg. 44, 1989. Der findes desuden en del telegrafjournaler bevaret for Kysttelegrafens. I disse kan vi følge korrespondancen mellem stationerne, samt, hvad der er noteret på de enkelte stationer. Journalerne findes på Rigsarkivet, Admiralitetets arkiv, nemlig:

- III. Korrespondancesager D. varia: 1801-02: Telegrafjournaler. Adm. 1786-1793
- XVI Embeds-, kommissions – o.a.l. arkiver (seddelregistratur 74), nr. 14. Journal for Telegrafens på Kronborg, 1807-09 (4 bd., gående fra 20.oktober 1807-31.december 1809).

Kysttelegrafens fungerede ofte opdelt i to linjer, en nordlig, fra København til den sjællandske nordkyst, og en sydlig, fra København til Møn.

Nordlige linie:

Overinspektører:

1804-1814: Claus Groos.

Telegrafstation: Qvintus

Kommune: København; *Sogn:* København

Sandsynlig beliggenhed: Holmen

Besætning: Fra marts 1801 ansattes som bestyrer kandidat Musau og en Joakim Lütken. Senest 1804 blev krigsassessor P.W. Schytte ansat, der i 1810 afløstes som bestyrer af Cand. Phil. Johannes Gottfried Back.

Bemærkninger: Opsat 1799 som øvelsestelegraf til uddannelse af telegrafpersonalet. Stationen skulle hver dag meddele Kongen dagens aktiviteter. Journalen er bevaret for perioden 5.maj-13.juli 1801.

Telegrafstation: Fortunen

Kommune: Lyngby-Taarbæk; *Sogn:* Kongens Lyngby

Sandsynlig beliggenhed: Lidt syd for gæstgiveriet af samme navn i Ermelundssletten

Besætning: 1801: Hans Jensen Fisker, Christian Rasmussen.

Telegrafstation: Høje Sandbjerg

Kommune: Søllerød.

Beliggenhed: Høje Sandbjerg

Besætning: 1801: Matros Jens Thiesen. 1808ff: Cand.Theol. Albert Sadolin Sabro (1776-1847).

Bemærkninger: Stationen på Høje Sandbjerg figurerer på flere forskellige matrikelkort fra 1811.

Telegrafstation: Sletten

Kommune: Fredensborg-Humblebæk; *Sogn:* Humlebæk

Sandsynlig beliggenhed: På den høje kystskrænt ovenfor fiskerhuset.

Bemærkninger: Nedlagt i 1809

Telegrafstation: Nivå

Kommune: Karlebo; *Sogn:* Karlebo

Sandsynlig beliggenhed: Islandshøj

Besætning: 1801: Matros Jens Jensen. Tømmermand Niels Riis.

Bemærkninger: Journaler findes fra 28.marts til 14. maj 1801.

Telegrafstation: Hestens bakke

Kommune: Helsingør.

Sandsynlig beliggenhed: Bakke i udkanten af Helsingør, nær hovedvej E47/E55.

Bemærkninger: Opført i slutningen af 1809 pga. dårligt sigte af Sletten fra Helsingør.

Telegrafstation: Kronborg

Kommune: Helsingør

Sandsynlig beliggenhed: "Telegraftårnet"

Besætning: 1801: Kandidat Johan Arnoldus von Westen Kahrs. 1807ff.: Krigsråd Lauritz Aagard Hass (1773-1822).

Kommandomæssigt stod telegrafene under Kronborgs kommandant, Generalmaor Stricker.

Bemærkninger: Der findes bevaret en del journaler, nemlig: 25.marts-31.august 1801, samt 4 bd. journaler fra 1807-1809 .

Telegrafstation: Boderbakken

Kommune: Helsingør.

Sandsynlig beliggenhed: "Odinshøj" ved Ålsgårde

Besætning: 1801: Lodser fra Hornbæk, Jørgen Svendsen og Hendrich Jørgensen.

Telegrafstation: Nakkehoved

Kommune: Græsted-Gilleje; *Sogn:* Søborg

Sandsynlig beliggenhed: Tæt ved det gamle Fyrtårn

Besætning: 1801: Kandidat Sverdrup og styrmand Ole Larsen. 1808ff: Cand.jur. Olav Sem (1780-1843) tidligere ved Qvintus og Valby.

Bemærkninger: Journaler bevaret fra 25.marts til 1.september 1801.

Telegrafstation: Salsgaardhøj

Kommune: Helsingør

Sandsynlig beliggenhed: Mellem Rågeleje og Tisvildeleje.

Besætning: 1801: Tisvilde Sognefoged Ole Nielsen.

Bemærkninger: Fungerede som telegraf i 1801, blev herefter erstattet af sømærker

Telegrafstation: Melby Mark

Kommune: Frederiksværk

Sandsynlig beliggenhed: Harehøj

Besætning: Fiskere fra Kikhavn Hans Jørgen Hansen og Lars Hansen.

Bemærkninger: Fungerede som telegraf i 1801, blev herefter erstattet af sømærker.

Telegrafstation: Spodsbjerg

Kommune: Hundested; *Sogn:* Longelse

Sandsynlig beliggenhed: Bakken af samme navn, formentlig nær det nuværende fyr.

Besætning: Kandidat Widerøe, styrmand Dahl og Jens Sørensen.

Bemærkninger: Fungerede som telegraf i 1801, blev herefter erstattet af sømærker.

Journaler bevaret fra 28.marts til 14.maj, samt fra 6.august til 20.august 1801.

Sydlig linie:

Valby Bakke:

Kommune: København.

Sandsynlig beliggenhed: Valby Bakke

Besætning: Bestyrer kandidat Grooss, matros Jens Holgersen, Jacob Schonberg.

Bemærkninger: Journaler 13. april-8. august 1801, 23. juni-13. juli 1802. Stationen fungerede desuden som endestation for Landtelegrafene København-Slesvig (se ndf.). Fra 1807 erstattet med Maribolille, som havde sigt til Qvintus-telegrafene. På den måde blev de nordlige og sydlige linjer føjet sammen.

Telegrafstation: Maribolille

Kommune: Tårnby; *Sogn:* Tårnby

Sandsynlig beliggenhed: Blev også benævnt Dragør, men lå på Maglebylille Mark nord for Dragør.

Besætning: Bestyrer Cand. jur. Frederik Carl Gram Schrøder (1781-1852).

Bemærkninger: Oprettet i 1807.

Telegrafstation: Brøndbyvester

Kommune: Brøndby; *Sogn:* Brøndby
Sandsynlig beliggenhed: Ny Kro
Bemærkninger: Bevarede journaler 21.juni-14.juli 1802.

Telegrafstation: Karlslunde

Kommune: Greve
Sandsynlig beliggenhed: Hundige Strand, nær Olsbækkens udløb og Køge Kro

Telegrafstation: Ølby/Højelse

Kommune: Køge; *Sogn:* Højelse
Sandsynlig beliggenhed: En bakke øst for Solrød landsby omtales på et gammelt militærkort som ”Telegrafbanken”.
Besætning: 1801: Matros Rasmus Kristensen og Povl Helm

Telegrafstation: Køge

Kommune: Køge.
Sandsynlig beliggenhed: Ved Prambroen, ved Tryggevælde Å. Øst for Prambroen ligger en ”Lygtehøj”, der i Nationalmuseets Sogneregistrant angives at have været brugt til optisk telegrafi.
Besætning: 1801: Matros Niels Jensen Andersen, prammand Niels Olsen
Bemærkninger: Journal 13.-14. juli 1802.

Telegrafstation: Klippinge

Kommune: Stevns; *Sogn:* Magleby Stevns
Sandsynlig beliggenhed: Ved landsbyen af samme navn, formentlig de såkaldte ”Klippinge Bjerger”.
Bemærkninger: Stationen indført juni 1801 som afløser for Frøslev telegrafstation.
Bevarede journaler 21.juni-14.juli 1802.

Telegrafstation: Mandehoved

Kommune: Stevns
Sandsynlig beliggenhed: Mandehoved, ved det nuværende fyr.
Bemærkninger: Oprettet juni 1801.

Telegrafstation: Tommestrup

Kommune: Stevns.

Besætning: Kandidat Schytte, styrmand David Hansen, matros Hans Olsen fra Gjorslev Bøgeskov.
Bemærkninger: Journal for 6. april-13. juli 1801.

Telegrafstation: Frøslev

Kommune: Stevns kommune.
Besætning: 1801: Matros Jens Hansen. Sømand Limitt.
Bemærkninger: Blev fra juni 1801 flyttet til Klippinge.

Telegrafstation: Fakse

Kommune: Fakse; *Sogn:* Fakse
Bemærkninger: Journal bevaret for 17.april-15.august 1801.

Telegrafstation: Orup

Kommune: Fakse
Besætning: Matros Poul Nielsen.

Telegrafstation: Ravnemølle

Kommune: Præstø
Sandsynlig beliggenhed: evt. Signalbanken

Telegrafstation: Nyord

Kommune: Møn
Bemærkninger: Journal for 1.april-8.august 1801.

Telegrafstation: Stege Mark

Kommune: Møn
Sandsynlig beliggenhed: Stege Nordre Mark
Bemærkninger: Tætheden af telegraferne på Møn tyder på at de ikke alle har været i funktion på samme tid. Stege Mark blev formentlig først opført efter 1807.

Telegrafstation: Elmelunde

Kommune: Møn
Sandsynlig beliggenhed: Stavrebjerg

Telegrafstation: Sneglehøj

Kommune: Møn
Sandsynlig beliggenhed: Der er to Sneglehøje på Møn. Den ene ligger lidt syd for Klintevej. 2750 m fra Stege ved en vej der fører mod

syd til Nyvang. I dag fredet minde, formodet at være en kæmpehøj. Fra denne er der teoretisk set blik til Elmelunde. Langt mere sandsynligt er det dog, at der er tale om en Sneglehøj på selve Møns klint. Herfra er der både udsigt til Elmelunde, og udsigt ud over havet mod syd og øst; en perfekt udsigtspost, hvilket også forklarer stationens position som endestation.

Besætning: Kandidat Jens Peter Tønder og styrmand Petersen.

Bemærkninger: I 1801 benævnt "Snøvlebakken". Tønders erindringer er udgivet, men heri nævnes tiden som telegrafbestyrer kun kort.

Landtelegrafen København-Slesvig-Kiel 1801 og 1805-1806

Landtelegrafen er betydelig mindre velbeskrevet end Kysttelegrafen. Som overbestyrer for linjen udnævntes Johan Frederik Blix von Oppen. Anlæggelsen af linjen blev ledet af løjtnanterne Kielsen (Sjælland), Hommel (Fyn) og Wimpfen (Jylland) (Housted 1988 s. 127).

Telegrafstation: Valby Bakke

Kommune: København.

Sandsynlig beliggenhed: Valby Bakke

Besætning: Bestyrer kandidat Groos, matros Jens Holgersen, Jacob Schonberg.

Bemærkninger: Journaler 13. april-8. august 1801, 23. juni-13. juli 1802. Stationen fungerede desuden som endestation for Landtelegrafen København-Slesvig (se ndf.). Fungerede samtidig som led i Kysttelegrafen.

Telegrafstation: Rødovre

Kommune: København eller Rødovre.

Sandsynlig beliggenhed: Damhuset

Telegrafstation: Høje Tåstrup

Kommune: Høje Tåstrup

Sandsynlig beliggenhed: Helgeshøj

Telegrafstation: Hedegårdene

Kommune: Roskilde; *Sogn:* Roskilde Domsogn

Sandsynlig beliggenhed: Egegården

Telegrafstation: Ledreborg

Kommune: Lejre

Sandsynlig beliggenhed: Roskilde Bakke, 78 m., nordvest f. forsøgscentret, øst for Slorup Skov.

Telegrafstation: Stestrup

Kommune: Tølløse; *Sogn:* Kirke Eskildstrup

Telegrafstation: Ostrup

Kommune: Stenlille

Telegrafstation: Lille Ebberup

Kommune: Sorø

Telegrafstation: Slots Bjergby

Kommune: Hashøj

Sandsynlig beliggenhed: Dels på Hashøj og dels på galgebakken

Bælttelegrafen 1801-1862

Bælttelegrafen indgik som et led i landtelegrafen, mens denne fungerede, men var herudover i konstant funktion i postens tjeneste fra oprettelsen i 1801 til 1862. Bælttelegrafen er mest indgående beskrevet i Anders Monrad Møller, *P&Ts historie* bd. 2, s. 185-201.

Telegrafstation: Korsør

Kommune: Korsør

Sandsynlig beliggenhed: Til 1808 på volden, herefter på Skt. Gertrud kirketårn. Kirken blev nedrevet i 1866.

Bemærkninger: Fra 1801: Holger Frederik Paludan (1772-1855). Stationen blev i 1807 (5. september) angrebet af Hannoveranske tropper. En del korrespondence fra telegrafbestyreren om dette angreb er bevaret i RA, Generalpostdirektionen, III, Telegrafvæsenet, Indkomne sager 1807, og samme, ujournaliserede rapporter 1808.

Telegrafstation: Sprogø

Kommune: Korsør

Sogn: Sankt Povl

Sandsynlig beliggenhed: Se matrikuleringskort s. *.

Bemærkninger: Bestyrer J. H. Møller.

Angrebet flere gange af engelske tropper.

Angrebene er beskrevet i Møllers korrespondence, RA, Generalpostdirektionen, III, Telegrafvæsenet, Indkomne sager 1807.

Telegrafstation: Nyborg

Kommune: Nyborg

Sandsynlig beliggenhed: Indtil 1808 i Vindinge, herefter på Ladegårdbanken (i dag Telegrafvej 2). Til kommunikation med vagtskibe blev der opført en mindre telegraf på Nyborgs vold.

Bemærkninger: Telegrafjournaler bevaret for perioden 1817-54 i RA, Telegrafvæsenet, Journal for den optiske telegrafstation i Nyborg (9 bd.).

Landtelegrafen fortsat

Telegrafstation: Bækstrup

Kommune: Ullerslev

Telegrafstation: Sønder Højerup

Kommune: Hillerslev

Sandsynlig beliggenhed: Enten ved den nuværende Tv-station eller på Ravnshøj.

Bemærkninger: Nedtaget marts 1806, genoprettet 1849-50. Nedtaget 22/1-1851. På Ravnshøj blev der engang sidst i 1930erne fundet noget, der muligvis var et fundament til en optisk telegraf. 1805-6: Repitør Fæster og matros Niels Rasmussen. Ved geoprettelsen telegrafinspektør Christian Hansen ansat ved telegrafen Hans Jensen og Hans Hansen.

Telegrafstation: Galgebakken

Kommune: Hillerslev

Telegrafstation: Trebjerg

Kommune: Fåborg; *Sogn:* Håstrup

Sandsynlig beliggenhed: "Telegrafbanken" øst for selve Trebjerg.

Telegrafstation: Bøjden

Kommune: Fåborg

Telegrafstation: Høgebjerg

Kommune: Augustenborg; *Sogn:* Asserballe.

Telegrafstation: Dybbølbjerg

Kommune: Sønderborg; *Sogn:* Dybbøl

Telegrafstation: Schierberg

Sandsynlig beliggenhed: Skærsbjerg ved Hatlund

Telegrafstation: Mohrkirchen

Sandsynlig beliggenhed: Mårkær

Telegrafstation: Tolk

Telegrafstation: Slesvig

Sandsynlig beliggenhed: Gottorp

Sidelinie til Fredericia (kun de to første er sikre).

Telegrafstation: Allerup

Kommune: Broby

Sogn: Sønder Broby

Telegrafstation: Broholm

Telegrafstation: Vissenbjerg

Kommune: Vissenbjerg

Telegrafstation: Båring

Kommune: Nørre Aaby

Sogn: Asperup

Telegrafstation: Stavrby

Kommune: Middelfart

Telegrafstation: Fredericia

Kommune: Fredericia

I 1805 blev landtelegrafen forlænget til Kiel

Telegrafstation: Hütten

Telegrafstation: Warleberg

Telegrafstation: Kiel

Korsør-Lolland-Langeland-Fyn, 1808-14.

Til tider kaldet nøddinjen over Storebælt. Linjen er beskrevet i to udmærkede artikler af Karl Rønne i *Årbog for Historisk Samfund for Sorø Amt*, 1967 og 1972. Telegrafstationen i Bregninge er kort beskrevet i en artikel af Valdemar Jensen i *Tåsinge Årbog*, 1987. Der ligger en del fragmenter af journaler for linjens telegrafer samt anden korrespondance i RA, Telegrafvæsenet, Indkomne Skrivelser samt koncepter vedrørende Bælttelegrafren 1810-14 (9 pk.).

Telegrafstation: Korsør

Kommune: Korsør
Sandsynlig beliggenhed: Badstuen

Telegrafstation: Skælskør

Kommune: Skælskør
Sandsynlig beliggenhed: Ved Ramsbjerg, ved munden af Skælskør fjord.

Telegrafstation: Nakskov

Kommune: Nakskov
Sandsynlig beliggenhed: På voldens kavaller. På "klosteret" nuværende plads. Blev kaldt "Telegrafvolden"
Bemærkninger: Flyttes i 1813 til Tårs

Telegrafstation: Albuen

Kommune: Rudbjerg
Sogn: Kappel

Telegrafstation: Tårs

Kommune: Ravnsborg
Sogn: Sandby

Telegrafstation: Enehøje Ø

Kommune: Ravnsborg
Sogn: Sandby

Sandsynlig beliggenhed: Ved munden af Nakskov fjord

Telegrafstation: Løkkeby

Kommune: Tranekær
Sandsynlig beliggenhed: Svendsbjerg/Oldenbjerg

Telegrafstation: Frankeklint

Kommune: Tranekær

Telegrafstation: Knudshoved

Kommune: Nyborg
Sandsynlig beliggenhed: Lidt vest for det gamle grydefyr

Telegrafstation: Tårup

Kommune: Ørbæk
Sogn: Frørup
Sandsynlig beliggenhed: Langæble eller Oxendrup

Telegrafstation: Agersø

Kommune: Skælskør

Telegrafstation: Omø

Kommune: Skælskør
Sandsynlig beliggenhed: På kirken

Telegrafstation: Øster Aaby

Kommune: Svendborg
Sandsynlig beliggenhed: Skaarup, Telegrafgården

Telegrafstation: Bregninge

Kommune: Svendborg
Beliggenhed: Bregninge Bakke
Bemærkninger: se Tåsinge Årbog 1987 for en artikel om telegrafisterne. Litterær telegrafbestyrer var Krigsråd Finnerup. I 1813 fik han som afløser til oplæring Fedder Carstens (der senere blev lærer for den unge H. C. Andersen). Repetitor var Niels Jørgensen.

Den nørrejske Linje, 1810-14.

Den nørrejske Linje er så afgjort den mindst beskrevne af alle de optiske telegraflinjer. En årsag er kildemæssig: Linjen blev skabt under Den nørrejske Generalkommando, og dennes sager for tiden omkring 1810 er forsvundet. Af ekstraktprotokollerne fremgår, at der har ligget indberetninger og journaler, men dem må vi altså leve uden. Enkelte indberetninger om korrespondence, sendt fra Refsnæsstationen på Sjælland, findes dog i RA, Telegrafvæsenet, Diverse papirer, sager og regnskaber vedr. telegrafvæsenet 1813-19. Herudover findes kopibøger over korrespondance fra linjens overbestyrer Adeler 1810-14 (4 pk.) i RA, Telegrafvæsenet.

Delvis overlappende de nørrejske telegrafer var et parallelt system af flagsignaler, der her er medtaget, da de falder ind under definitionen af telegrafer som signaler, der kan afsende alle typer meddelelser.

Telegrafstation: Gl.Skagen

Kommune: Skagen

Bemærkninger: Flagsignal.

Telegrafstation: Skagen

Kommune: Skagen

Sandsynlig beliggenhed: Fyrbakken, 200 skridt øst for fyrtårnet

Bemærkninger: Flagsignal og telegraf.

Telegrafstation: Rannerup Mile

Telegrafstation: Bratten

Kommune: Frederikshavn

Sogn: Elling

Sandsynlig beliggenhed: Jerup mark, også benævnt Napstert (Ålbæk)

Telegrafstation: Flade Kirkegård

Kommune: Frederikshavn

Sogn: Frederikshavn

Sandsynlig beliggenhed: Øst for kirken, også benævnt Købmandshøjen og Bøjebakken

Telegrafstation: Fladstrand

Kommune: Frederikshavn

Sandsynlig beliggenhed: Kastellet.

Telegrafstation: Hirsholm

Kommune: Frederikshavn

Sogn: Frederikshavn

Telegrafstation: Pikkerbakken

Kommune: Frederikshavn

Sogn: Bangsbostrand

Bemærkninger: Flagsignal.

Telegrafstation: Gedebjerg

Kommune: Sæby

Sandsynlig beliggenhed: NV for Sæby

Telegrafstation: Degnehøj

Kommune: Sæby

Sandsynlig beliggenhed: NV for Albæk og Knorrehøj

Telegrafstation: Stensnæs

Kommune: Sæby

Bemærkninger: Flagsignal.

Telegrafstation: Vandshøj eller Knagshøj

Kommune: Dronninglund (?)

Sandsynlig beliggenhed: Dronninglind Mors eller nord for Dronninglund

Telegrafstation: Østbjerg eller Østerbjerrerbakke

Kommune: Aalborg

Sandsynlig beliggenhed: Ved Hammer nordvest for Ålborg

Telegrafstation: Aalborg

Kommune: Aalborg

Sandsynlig beliggenhed: Galgebakken eller Vejr(Vind)møllebakken

Telegrafstation: Femhøj

Kommune: Sejlflod

Sandsynlig beliggenhed: Ved Tiendegårdsmølle syd for Klarup

Telegrafstation: Hals Skanse

Kommune: Hals

Sandsynlig beliggenhed: Nordvestlige pynt

Telegrafstation: Dokkedal

Kommune: Sejlflod

Sandsynlig beliggenhed: Mulbjerg

Telegrafstation: Als

Kommune: Hadsund

Sandsynlig beliggenhed: Tæt sydøst for kirken

Bemærkninger: Flagsignal og telegraf.

Telegrafstation: Klattruphøj

Kommune: Mariager

Sandsynlig beliggenhed: Mellem Udbynder og Klattrup

Telegrafstation: Ingerslev Mark

Kommune: Rougsø

Sandsynlig beliggenhed: Skelhøj

Telegrafstation: Støvring

Kommune: Nørhald

Sogn: Støvring

Sandsynlig beliggenhed: Kirkegård

Telegrafstation: Randers

Kommune: Randers

Sandsynlig beliggenhed: Flintebjergbakken

Telegrafstation: Tushøj eller Thunshøj

Kommune: Rougsø

Sandsynlig beliggenhed: På Lystrup mark vest for Stevnshoved

Telegrafstation: Hegedal

Kommune: Nørredjurs

Sogn: Fjellerup

Telegrafstation: Stavnshoved

Kommune: Nørredjurs

Sogn: Hemmed

Telegrafstation: Haslandshøj

Sandsynlig beliggenhed: Gerrildklint

Bemærkninger: Flagsignal.

Telegrafstation: Rimsø Kirkegård

Kommune: Nørredjurs

Sandsynlig beliggenhed: Nordvest for kirken

Telegrafstation: Rytterhøj

Kommune: Grenaa

Sandsynlig beliggenhed: Fornæs

Bemærkninger: Flagsignal.

Telegrafstation: Ravnhøj

Kommune: Grenaa

Sandsynlig beliggenhed: Ved Sønder Aalsø, vest for Homaa

Telegrafstation: Havknude

Kommune: Grenaa

Sogn: Ålsø

Bemærkninger: Flagsignal.

Telegrafstation: Grathbjerg

Kommune: Ebeltoft

Sogn: Hyllested

Sandsynlig beliggenhed: Syd for Hyllested

Telegrafstation: Jernhatten/Arnak

Kommune: Ebeltoft

Bemærkninger: Flagsignal.

Telegrafstation: Skelhøj

Kommune: Ebeltoft

Bemærkninger: Flagsignal og telegraf.

Telegrafstation: Helgenæs

Kommune: Ebeltoft

Sandsynlig beliggenhed: Ellemandsbjerg

Bemærkninger: Flagsignal og telegraf.

Telegrafstation: Molshoved

Kommune: Ebeltoft

Bemærkninger: Flagsignal og telegraf.

Telegrafstation: Aarhus

Kommune: Aarhus

Sandsynlig beliggenhed: Skansen

Bemærkninger: Flagsignal.

Telegrafstation: Haslebakken

Kommune: Aarhus

Sandsynlig beliggenhed: Nord for kirken

Helgenæs-Samsø-Kalundborg, 1810-14.

Linjen fungerede som en forlængelse af den nørrejske linje, og benyttede de samme typer telegrafer og flagsignaler.

Telegrafstation: Issehoved

Kommune: Samsø; *Sogn:* Nordby

Beliggenhed: I visse kilder kaldet Elwisbjerg.

Der er imidlertid ingen tvivl om beliggenheden, da bakken syd for Issehoved bærer navnet "Telegrafbakken".

Bemærkninger: Flagsignal.

Telegrafstation: Ballebjerg

Kommune: Samsø

Telegrafstation: Lilleøre

Kommune: Samsø

Bemærkninger: Flagsignal.

Telegrafstation: Dyret

Kommune: Samsø; *Sogn:* Onsbjerg

Bemærkninger: To telegrafer, den ene korresponderede med Refsnæs på Sjælland, den anden med Ellemandsbjerg på Helgenæs.

Telegrafstation: Kolhøj

Kommune: Samsø

Bemærkninger: Flagsignal og telegraf.

Telegrafstation: Vestborg

Kommune: Samsø

Bemærkninger: Flagsignal og telegraf.

Telegrafstation: Refsnæs

Kommune: Kalundborg

Telegrafstation: Ornehøj

Kommune: Kalundborg

Telegrafstation: Kalundborg

Kommune: Kalundborg.

Bornholm 1811-14

Telegraferne på Bornholm var af den nørrejske type. De er kort beskrevet af H. E. Skaarup i *Bornholms militære domiciler*, udg. Østre Landsdelskommando, Ringsted 1985. bon 0-7-32ff. Ifølge denne er korrespondancebogen for Hammerens telegraf bevaret og findes formentlig i RA.

Telegrafstation: Knuds kirke

Kommune: Rønne

Sogn: Knudsker

Telegrafstation: Ruths kirke

Kommune: Hasle

Sandsynlig beliggenhed: Tæt vest for kirken

Telegrafstation: Hammeren

Kommune: Allinge-Gudhjem

Sogn: Allinge-Sandvig

Sandsynlig beliggenhed: Tæt øst for fyret

Telegrafstation: Rytterknægten

Kommune: Aakirkeby

Telegrafstation: Helvedesbakken

Kommune: Nexsø

Sandsynlig beliggenhed: Nordvest for Nexø

Bemærkninger: Der findes stadig et lille hul i granitten, hvor masten stod, samt et lille primitivt stenhus med tag af store sandstensplader, der formentlig har hørt til.

Telegrafstation: Højagerbakken

Kommune: Allinge-Gudhjem

Sandsynlig beliggenhed: Øst for Østerlars kirke

Telegrafstation: Christiansø

Kommune: Christiansø; *Sogn:* Christiansø

Sandsynlig beliggenhed: Kirkengården

Telegraferne under treårskrigen 1849-51

Journaler og ordrekopibøger for samtlige stationer er bevaret i RA Krigsarkiver II – 1850, Telegrafstationer 1849-51. Desuden

findes en del korrespondance mellem de enkelte stationers bestyrere og kaptajn Lehmann i RA Ingeniørkorpset, varia pk. 726. Lokalhistoriske beskrivelser findes i en artikel af Emil W. Bruun i *To lokalhistoriske studier fra den sønderjyske landsdel. Festskrift udgivet af Reserveofficersforeningen i DK, Sønderjyske kreds* 1985, samt i A. J. Larsen i *Vejle Amts Årbog*, 1983, og i Jacob Bang Jensen i "*Ræthinge-Posten*", årsskrift for *Ringe Museumsforening og lokalhistoriske forening*, 1981 (Sønder Højerup).

Telegrafstation: Pårup

Kommune: Ullerslev

Sogn: Ellinge

Bemærkninger: Journaler 26.maj 1849-22.januar 1851. Desuden er kopibogen bevaret for samme periode.

Besætning:

Telegrafstation: Sønder Højrup

Kommune: Ringe

Linien deler sig i to:

Telegrafstation: Østrupgaard

Kommune: Fåborg

Telegrafstation: Bøjden

Kommune: Fåborg

Besætning: Blytmann

Telegrafstation: Almsted

Kommune: Augustenborg; *Sogn:* Notmark

Sandsynlig beliggenhed: Silhøj. Ved hovedvej 8 i vinklen hvor vejen drejer af til venstre mod Asserballe og Tandstlet

Telegrafstation: Sønderborg

Kommune: Sønderborg

Besætning: Ingeniørkaptajn von Schovelin.

Sandsynlig beliggenhed: "Udsigtshøjen" ved Mølledammen

Telegrafstation: Egernførde

Anden udløber:

Telegrafstation: Ravnebjerg

Kommune: Odense; *Sogn:* Sanderum

Besætning: J. P. G. P. Lund. Portræt findes Post & Tele Museum.

Telegrafstation: Vissenbjerg

Kommune: Vissenbjerg

Telegrafstation: Baaring

Kommune: Nørre Aaby

Telegrafstation: Stavrby

Kommune: Middelfart

Sandsynlig beliggenhed: Skærbækmølle,

Småhøje nordøst for Middelfart. Vest for vejen til Strib. Stationen har antagelig ligget omtrent der, hvor nu den store parkeringsplads ved den fynske ende af den nye Lillebæltsbro ligger.

Telegrafstation: Fredericia

Kommune: Fredericia

Sandsynlig beliggenhed: Oldenborgs Bastion

Telegrafstation: Middelfart

Kommune: Middelfart

Sandsynlig beliggenhed: på hjørnet af Kongebrovej og Knorregade på Snedker Lauesens hus (ifølge A.J.Larsen). Denne Station må tilhøre linjen, der blev ført over Lillebælt i 1846. På Snoghøj overlod generalkrigskommisær Riegels sit hus til afbenyttelse til signalindretning, men masten blev opført ved færgebroen.